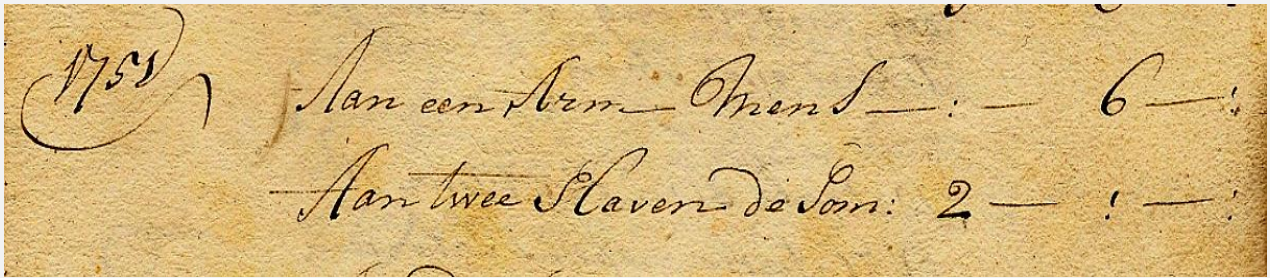

Dorpscanon van Folsgeare

Folsgare en de Barbarijse zeerovers

© Foto kerkarchief Folsgare 1685-1752

1751 aan twee slaven de Som

Folsgare en de Barbarijse zeerovers

In het kerkarchief van Folsgare komt in het jaar 1751 en 1752 de uitgavenpost “betaald voor twee slaven” voor. Een aantal jaren later in 1769 nog een uitgavenpost “betaald aan een slaaff”.

Dit zijn wel heel bijzondere uitgaven voor een kerk en ze roepen de vraag op: “Wat hebben de inwoners van Folsgare met slaven te maken” ?

In de geschiedenisboeken kunnen we lezen dat de Nederlandse zeelui vroeger veel last hadden van zeerovers of, zoals men ze toen noemde, kapers.

Het meest bekend zijn natuurlijk de kapers van Duinkerken. Maar er waren veel meer.

Tussen de 16^e en de 19^e eeuw bestaat er een gebied dat Barbarije genoemd wordt. De naam zegt al genoeg. Het land Barbarije is het land van de Berbers. Tegenwoordig kennen we dit gebied beter als Marokko, Algerije, Tunesië en Libië. Hoewel Barbarije taalkundig een geheel vormt, heerst er tussen de verschillende stammen verdeeldheid. De invoering van de Islam zorgt tijdelijk voor saamhorigheid. Dit is echter voor korte duur. In deze tijd worden onder andere de havensteden Algiers en Tunis de uitvalsbasis voor de beruchte Barbarijse zeerovers. Dit maakt dat de Middellandse Zee, de Noord Atlantische Oceaan en de Europese kustwateren zeer onveilig worden. De piraten enteren de schepen. Schip en bemanning worden meegenomen naar de thuishavens. De mensen worden vervolgens verkocht op de slavenmarkten.

Ook Nederlandse schepen hebben veel last van de zeerovers. De opvarenden van deze schepen zijn niet alleen zeelieden, er varen soms hele gezinnen mee. Deze

Dorpscanon van Folsgeare

Folsgeare en de Barbarijse zeerovers

gezinnen proberen de armoede uit de Republiek der Nederlanden te ontvluchten. Ze willen overzees hun geluk beproeven. Dit is niet zonder gevaar. Naast schipbreuk en scheurbuik wordt de kans om als slaaf verkocht te worden steeds groter. Met een beetje geluk wordt een familie op de slavenmarkt in één koop van de hand gedaan en blijft het gezin bij elkaar.

Het leven van de christenslaaf is zwaar, tenzij hij zich tot de Islam bekeert. De slaven worden te werk gesteld op de galeien, in het leger of, als je geluk hebt, in de huishouding.

Naast bekering, is er een tweede mogelijkheid om vrij te komen, nl. het vrijkopen van slaven. Een slaaf krijgt een bepaalde handelswaarde, speciaal voor degene die van goeden huize komt.

Het vrijkopen van slaven kost veel geld. Dat heeft hun familie vaak niet. In kleine, hechte gemeenschappen wordt een gedeelte van het geld soms door de kerk ingezameld. Ongetwijfeld zal dit in de kerk van Folsgeare ook hebben plaatsgevonden. Het geld gaat met een onderhandelaar mee, die speciaal naar Algiers of Tunis afreist om slaven vrij te kopen.

Er ontstaan in Nederland bewegingen die zich inzetten om slaven vrij te kopen. Zo wordt in Zierikzee in 1735 een slavenkas opgezet, met als doel gevangen zeelieden vrij te kopen.

De zeelieden moeten een gedeelte van hun gage afstaan voor de slavenkas. Als er genoeg geld in kas zit, kan men een zeeman via een bemiddelaar vrij kopen. Dit is misschien wel de eerste reisverzekering. De slavenkas bestaat heden ten dage nog steeds, echter wordt het geld voor andere doeleinden gebruikt.

Destijds zijn er al pogingen gedaan om de kapers aan te pakken. In de 17^e eeuw is Michiel Adriaenszoon de Ruyter een bekende kaperjager. Hij heeft o.a. vele zeeslagen met de Duinkerker kapers uitgevochten.

Maar verder van huis gaat het moeilijker. Zeelui blijven tot in de 19^e eeuw last houden van de Barbarijse kapers.

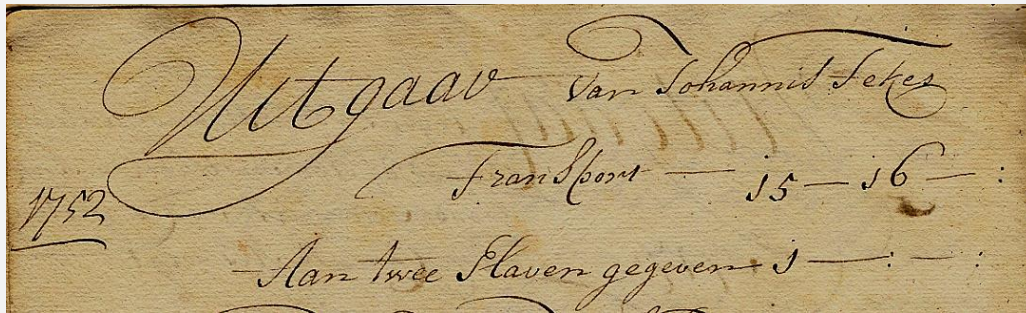
Vandaag de dag is piraterij weer zeer actueel. Vooral de Indische Oceaan en de Rode zee, met als uitvalsbasis de hoorn van Afrika (Somalië), halen het nieuws met de vele kapingen van schepen en het grote aantal zeelui dat daarbij gevangen wordt genomen. Een mensenleven is minder belangrijk. Het accent ligt nu op de grote waarde dat een schip met lading vertegenwoordigt.

Dorpscanon van Folsgeare

Folsgeare en de Barbarijse zeerovers

In West Afrika, Zuid en Centraal Amerika (Caribische zee) en het Verre Oosten (Zuid-Chinese zee) is de toestand niet veel beter. Er is dus door de eeuwen heen niets veranderd, behalve dan dat er in de kerk van Folsgeare niet meer een collecte zal worden gehouden voor het vrijkopen van gevangen genomen zeelieden.

Kerkarchief Folsgeare 1685 -1752

Handwritten church record on aged paper. The text is written in a cursive script. On the left side, the year '1752' is written vertically. The main text reads: 'Mitgaav van Johannis Fokkes' in a large, decorative script. Below this, it says 'Frans Sport — 15 — 16 — :'. At the bottom, it says 'Aan twee Slaven gegeven 1 — :'. There are some faint markings and a small mark resembling a cross or a dot at the end of the last line.

1752

Aan twee Slaven gegeven

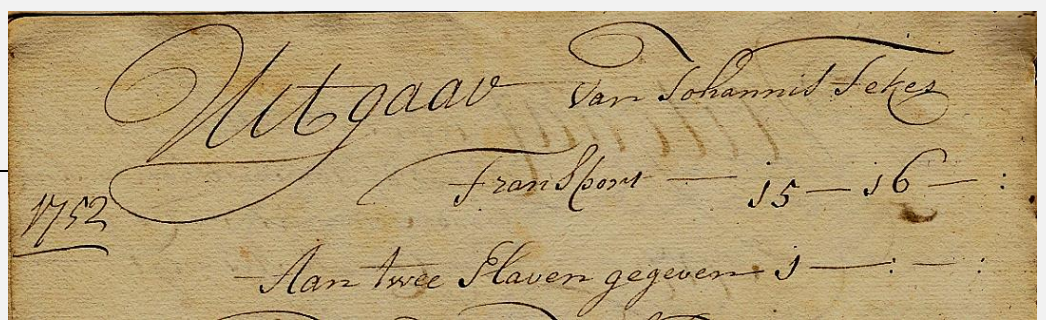
Colofon

Tekst: Atse Bruin

Bewerking: Wytske Heida

Foto's: Kerkarchief Folsgeare

Disclaimer: Voor alle foto's geldt, dat er zorgvuldig is uitgezocht wie de eigenaar is en is toestemming gevraagd en gekregen voor gebruik in dit venster. Vensters over personen zijn geplaatst na feedback met betrokkenen. Mocht er desondanks iets niet correct zijn, gelieve de redactie te informeren.

Handwritten church record on aged paper, identical to the one above. The text is written in a cursive script. On the left side, the year '1752' is written vertically. The main text reads: 'Mitgaav van Johannis Fokkes' in a large, decorative script. Below this, it says 'Frans Sport — 15 — 16 — :'. At the bottom, it says 'Aan twee Slaven gegeven 1 — :'. There are some faint markings and a small mark resembling a cross or a dot at the end of the last line.